

UNITAT DIDÀCTICA MULTIMÈDIA

Escola

Petites ferides

Objectius:

- Conèixer què és una ferida.
- Diferenciar tipus de ferides.
- Saber com s'ha de curar una ferida.
- Veure les normes d'actuació davant d'una ferida.

Continguts:

- Què és una ferida?
- Tipus de ferides
- Perills
- Com es cura una ferida
- Normes d'actuació
- Què s'ha de saber?
- Què no s'ha de fer?

Activitats:

- Joc: ordenar de forma seqüencial els passos a seguir quan es produeix una ferida.

Procediments:

- Observació directa
- Reconeixement i descripció
- Vocabulari científic
- Informació

Què és una ferida?

Les ferides són el resultat d'agressions a la pell i als teixits adjacents i subcutanis.

Tindran més o menys importància segons com s'hagin produït.

Tipus de ferides

En general, per simplificar, s'hauria de diferenciar entre **ferides netes**, que són aquelles en què s'observa ben clar si hi ha o no cossos estranys o restes del material agressiu, i **ferides brutes**, on hi col·locaríem la resta, les més grosses, fones o llargues i en què no es veu del tot si hi ha quedat un tros de pedreta a dins de la ferida o no se sap on s'acaba, i de vegades, es pot veure un tros de carn molt, molt masegat.

Ferides incisives: marges nets.

Ferides penetrants: marges nets i molt profundes.

Ferides contuses: teixits masegats, de vegades, amb pèrdua de substància. Aquí hi podríem incloure les mossegades.

Les ferides més freqüents i també les menys greus són les erosions, que són desprendiments de les capes superficials de la pell que deixen al descobert vasos sanguinis de petit calibre, i com a conseqüència produeixen una hemorràgia capil·lar.

Aquestes ferides s'anomenen popularment **pelades** o **rascades**, i sovint són conseqüència de caigudes accidentals i es manifesten sobretot a les zones més prominents del cos: colzes, genolls... Les bicicletes i les motocicletes són especials procuradores d'aquest tipus de ferides.

En l'erosió s'hi poden quedar petits fragments del material amb què s'ha produït la topada: grans de sorra, asfalt o d'altres.

CAL TREURE QUALSEVOL RESIDU O RESTA DE MATERIAL QUE HI HAGI A LA FERIDA, PER NO AFAVORIR LA INFECCIÓ.

Ferida incisa: és el que normalment es coneix amb el nom de **tall**, i es caracteritza per la separació nítida de les vores. És la típica ferida produïda per una navalla, un vidre trencat o la vora d'una llauna. Aquestes ferides acostumen a fer hemorràgies, perquè l'objecte que penetra en la pell obre els vasos sanguinis que hi troba. Un dels problemes que poden presentar aquestes ferides és que poden afectar altres estructures a part de la pell, com ara els tendons, els músculs o els nervis.

La segona categoria de ferides són les produïdes per **objectes punxeguts**, és a dir, les **ferides penetrants**. Aquestes són les que no s'acaben de veure del tot bé, perquè des de l'exterior poden semblar molt més petites que la profunditat de la ferida. Poden ser especialment perilloses segons la zona on es produeixin, com ara el tòrax o l'abdomen, perquè poden lesionar importants òrgans interns, com el cor, els budells, el fetge, etc.

Les **ferides contuses** són les que es produeixen per l'**impacte d'un objecte** rom o escapçat, sense puntes ni talls. La ferida té vores irregulars, es poc profunda i acostuma a haver-hi destrucció de part de la pell.

També cal destacar les ferides que són **incisocontuses**, és a dir, les que tenen una mica de cadascuna.

Perills

A més de les complicacions pròpies de cada tipus de ferida, totes tenen un perill comú: la **infecció**.

L'obertura de la pell facilita la penetració de **microorganismes**, i el propi objecte causant pot estar contaminat per gèrmens que es filtren sota la pell en el mateix moment del cop o traumatisme.

Si la ferida no està massa bruta i es cura com cal, pot no donar més problemes, però si hi ha infecció, es pot produir una inflamació de la zona, que augmenta de volum, es posa molt vermella i fa mal. **L'acumulació de cèl·lules del sistema immunitari i de microorganismes morts dóna lloc a la formació de pus**, una segregació lletosa i pudent que supura de la ferida.

Si no es produeix infecció, la ferida cicatritza, creix el nou teixit i es formen les fibres que uneixen les dues vores. El temps de **cicatrització** acostuma a ser d'una setmana. Segons el tipus de pell, en pot quedar una marca o una cicatriu.

Una de les màximes complicacions que es pot presentar és la **infecció per tètanus**, malaltia infecciosa causada pel bacteri **Clostridium tetani** que provoca trastorns molt greus de les funcions nervioses.

Aquest bacteri es pot trobar a molts llocs, com ara la terra, espines de plantes o agulles, ferros o objectes que poden penetrar fàcilment en la pell.

Si el bacil del tètanus penetra en la pell, es pot reproduir en el seu interior i elaborar una toxina que s'escampa a la resta de l'organisme, sobretot als nervis, i actua sobre les contraccions musculars, de manera que pot provocar la rigidesa de diverses parts del cos.

Les ferides que comporten més risc de tètanus són les profundes o sinuoses, que faciliten que el bacil es pugui estendre en bones condicions, és a dir, amb falta d'oxigen.

La millor manera d'evitar-ho és administrar de forma regular el vaccí antitetànic, que avui dia ja s'administra per rutina a tots els nens, dins dels programes de vacunació infantil.

Els adults haurien de vacunar-se de nou cada 10 anys. En cas de no haver-ho fet així, després de fer-se una ferida se'ls hauria d'aplicar una dosi de la vacuna antitetànica.

Com es cura una ferida?

Els primers auxilis de les ferides han de procurar evitar les complicacions principals, com ara la infecció i l'hemorràgia, i sobretot, detectar possibles lesions internes que pot haver causat el traumatisme.

Actuació

- Explicar a la persona ferida què volem fer.
- Rentar-se les mans amb abundant aigua i sabó per no augmentar la possible infecció. Prendre mesures d'autoprotecció, com ara posar-se guants.
- Treure la roba que cobreixi la lesió, si n'hi ha.
- Rentar la ferida amb un bon raig d'aigua freda o de sèrum fisiològic estèril.
- Netejar la ferida des del centre cap els extrems amb una gasa humitejada amb aigua i sabó neutre (no amb cotó fluix, que pot deixar fils), o amb aigua oxigenada.
- Tallar els pèls o les possibles restes de pell amb tisores de punta rodona.
- Esbandir i eliminar les restes de sabó o d'aigua oxigenada amb aigua o sèrum fisiològic.
- Eixugar la ferida amb gases estèrils.
- Aplicar un antisèptic, millor a base de povidona iodada, amb una gasa estèril.
- Si cal, tapar la ferida o ferides amb gases estèrils i fixar-les amb un esparadrap, tot fent compressió per tallar l'hemorràgia. Si la sang no deixa de rajar, caldrà visitar el metge i potser aplicar punts de sutura.

Què cal saber?

Que l'aigua oxigenada és bona per aturar les hemorràgies i és molt útil per netejar les ferides.

Que el cotó fluix pot deixar filaments a l'interior de la ferida que afavoreixin la infecció i retardin la cicatrització.

Que les pomades i pòlvores poden provocar reaccions al·lèrgiques.

Que l'alcohol pot provocar cremades a les vores de la ferida i que no desinfecta tan sols aplicant-lo sobre la zona afectada.

Que la mercromina o altres desinfectants amb color tenyeixen la ferida i no permeten observar-ne l'evolució.

Què no s'ha de fer?

En cas que algun cos estrany quedi adherit a la pell o inserit al cos, val més no intentar treure'l, i consultar personal sanitari.

Joc

Ordenar de forma seqüencial els passos a seguir quan es produeix una ferida.

Com es cura una petita ferida?
Ordena els passos a seguir...